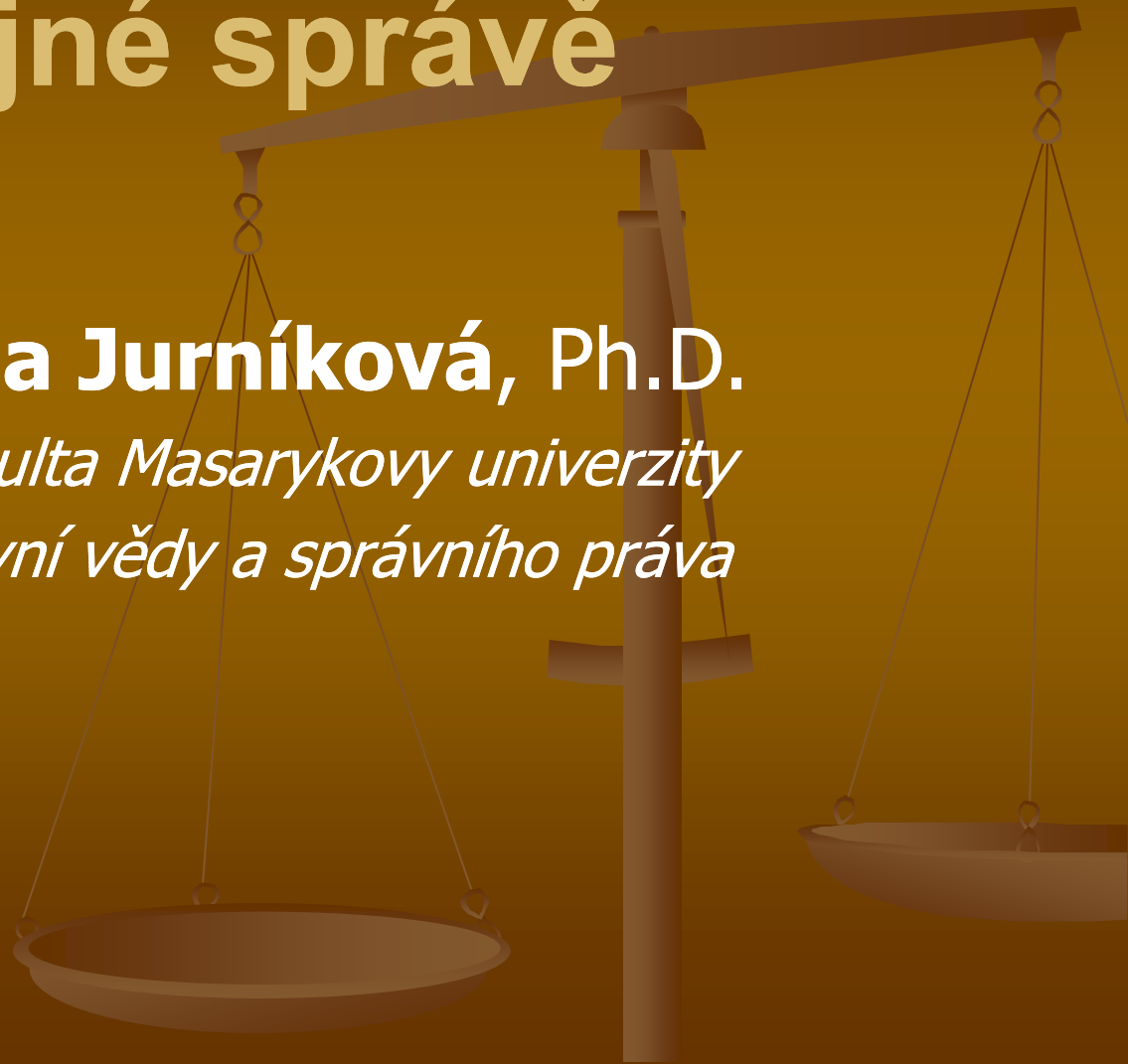

Záruky zákonnosti ve veřejné správě

JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.

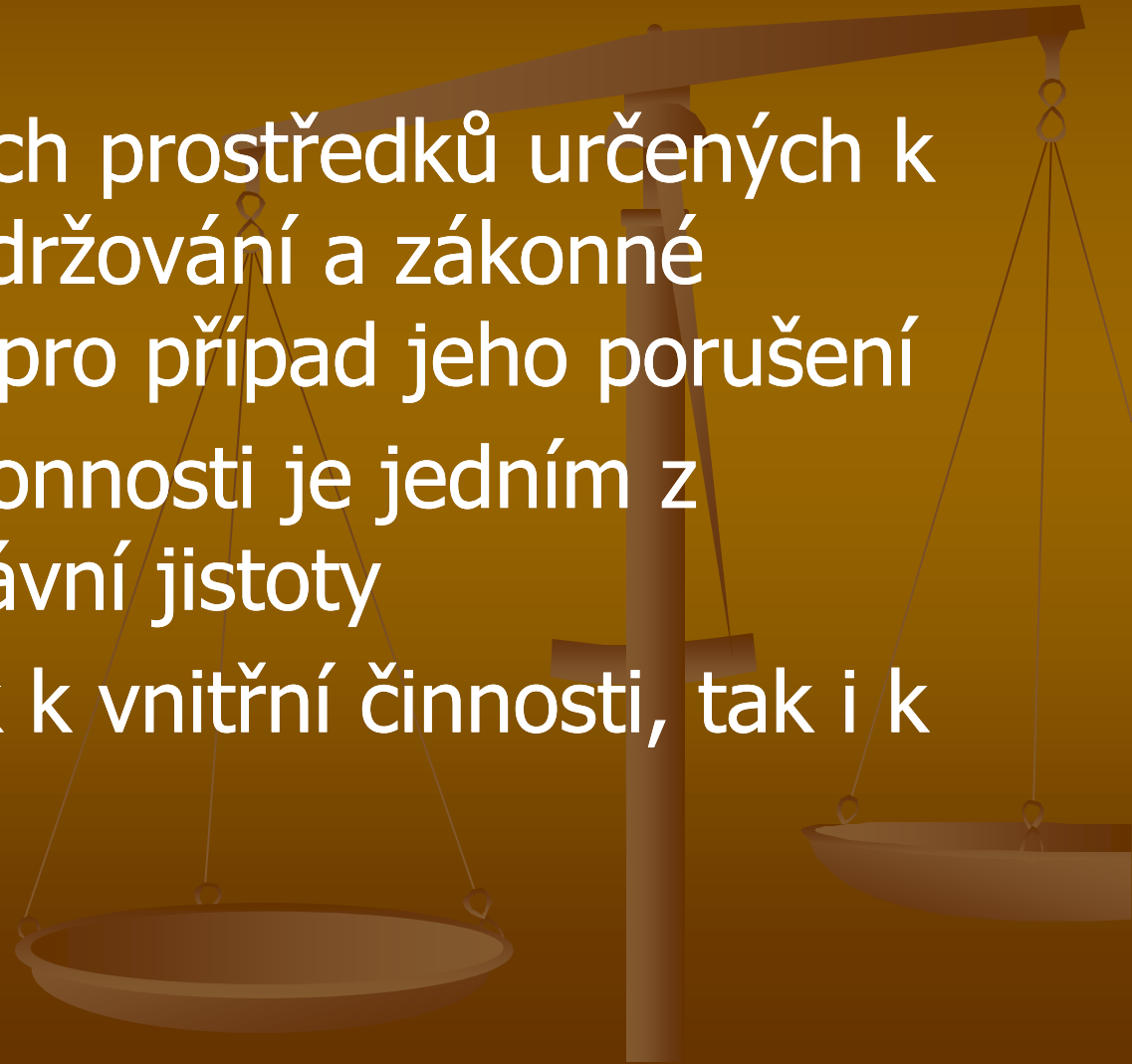
Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Katedra správní vědy a správního práva

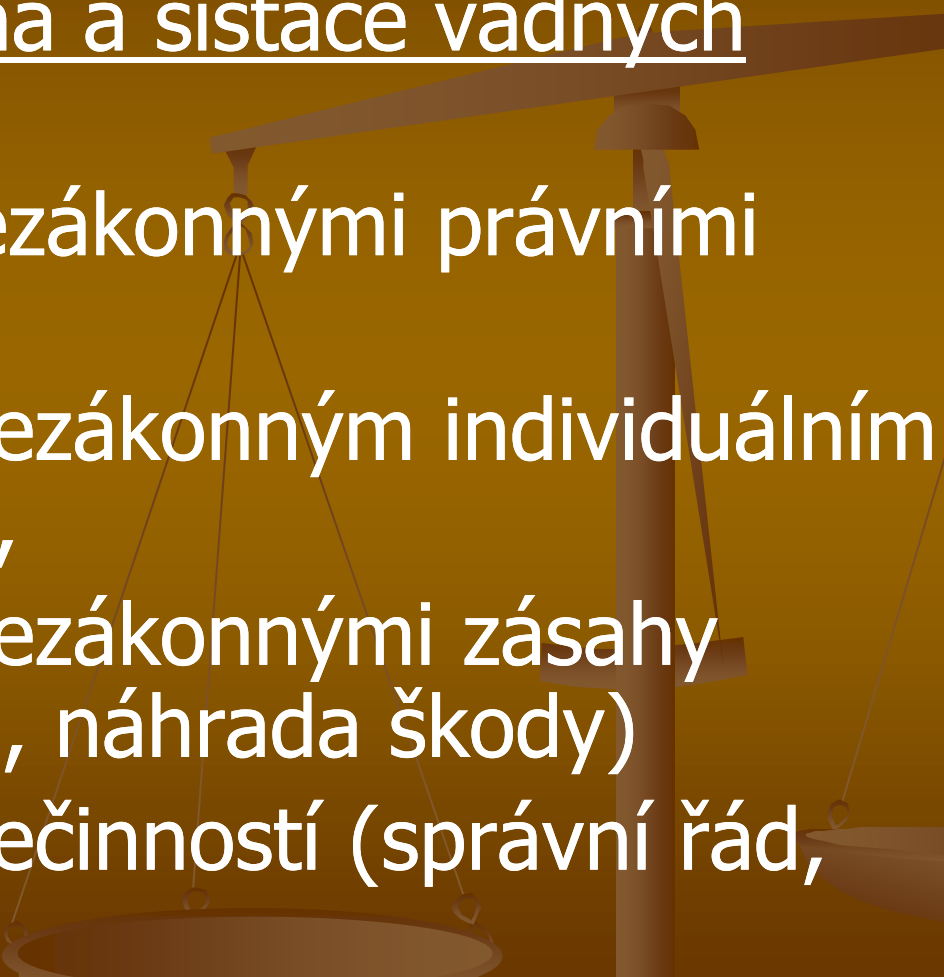

Vymezení pojmu

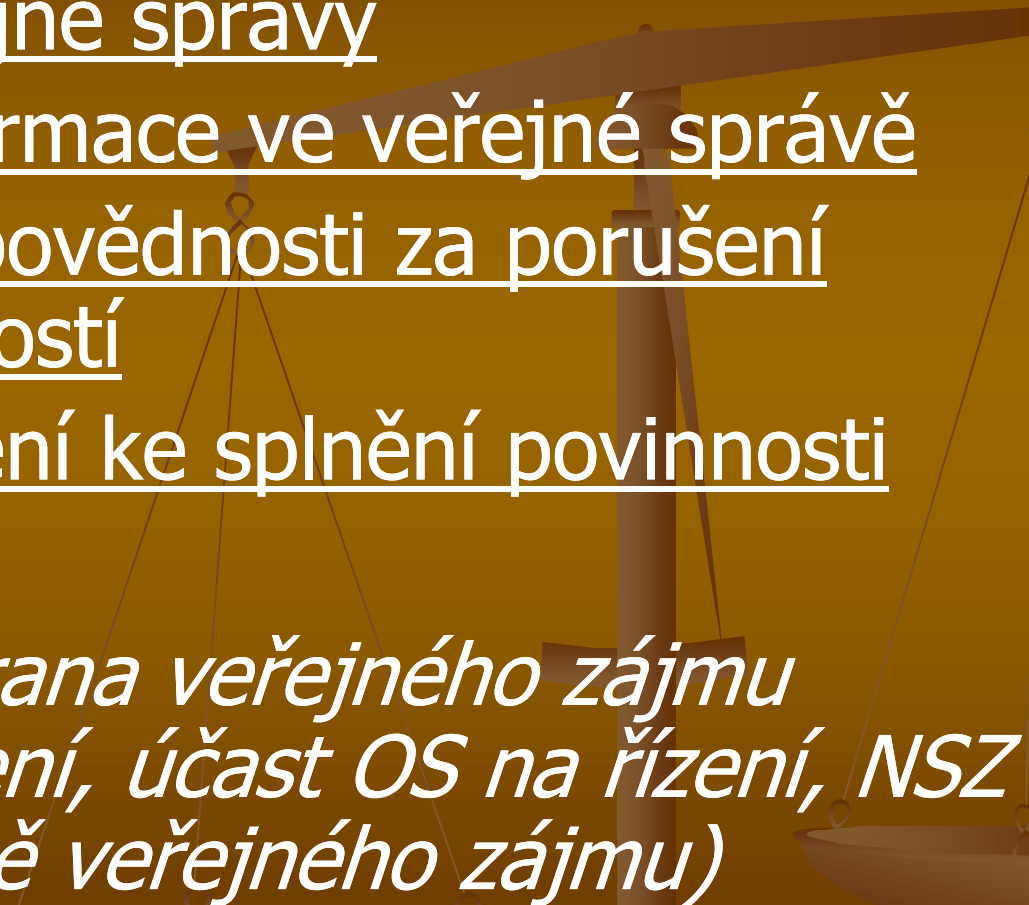
- Vymezení:
  - - systém právních prostředků určených k zabezpečení dodržování a zákonné realizace práva pro případ jeho porušení
  - - zachování zákonnosti je jedním z předpokladů právní jistoty
  - - vztahují se jak k vnitřní činnosti, tak i k činnosti vnější.

System

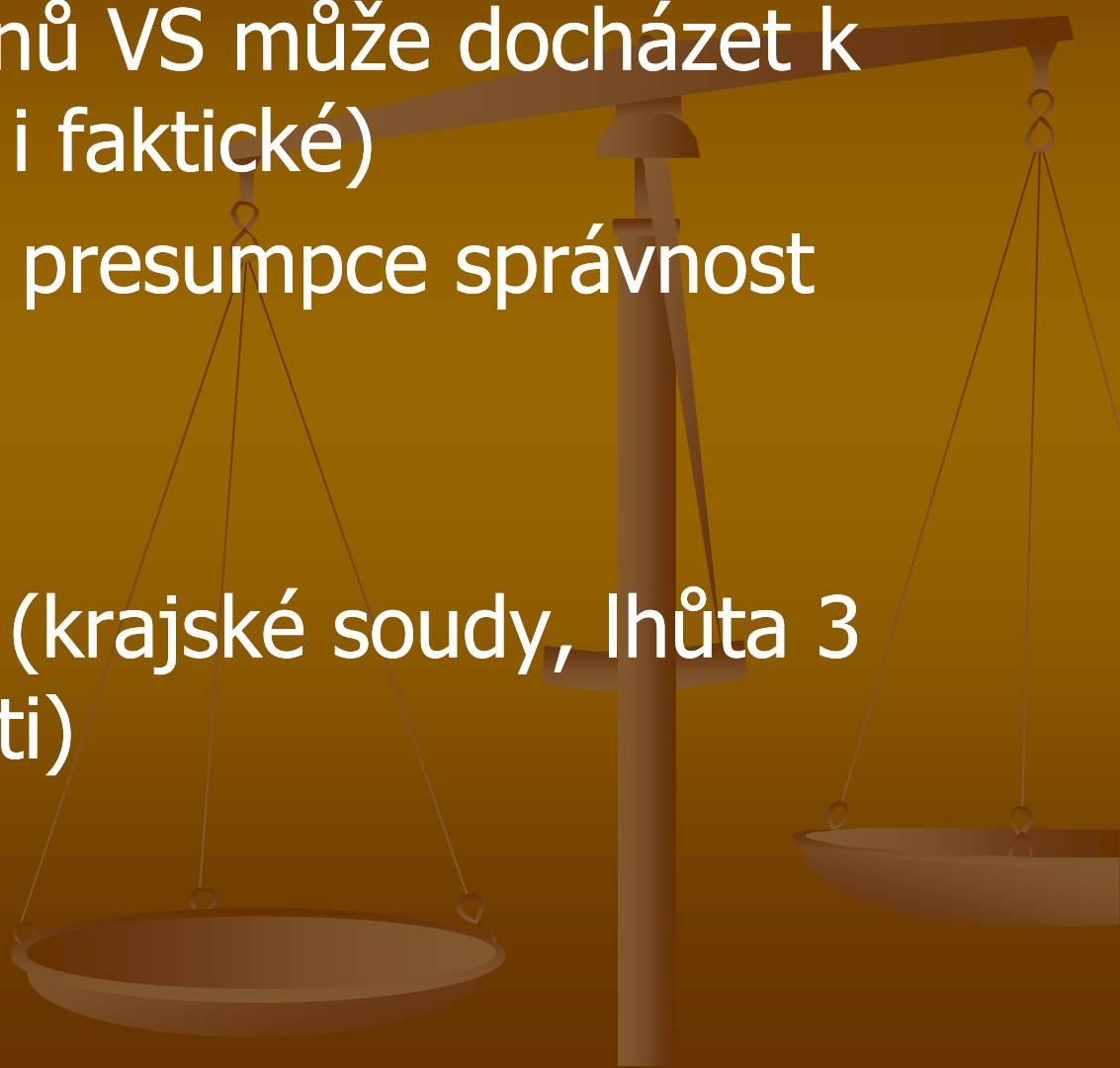
- 1. zrušení, změna a sistace vadných právních aktů
  - ochrana před nezákonnými právními předpisy,
  - ochrana před nezákonným individuálním správním aktem,
  - ochrana před nezákonnými zásahy (stížnost, žaloba, náhrada škody)
  - ochrana před nečinností (správní řád, žaloba, fikce)
-

system

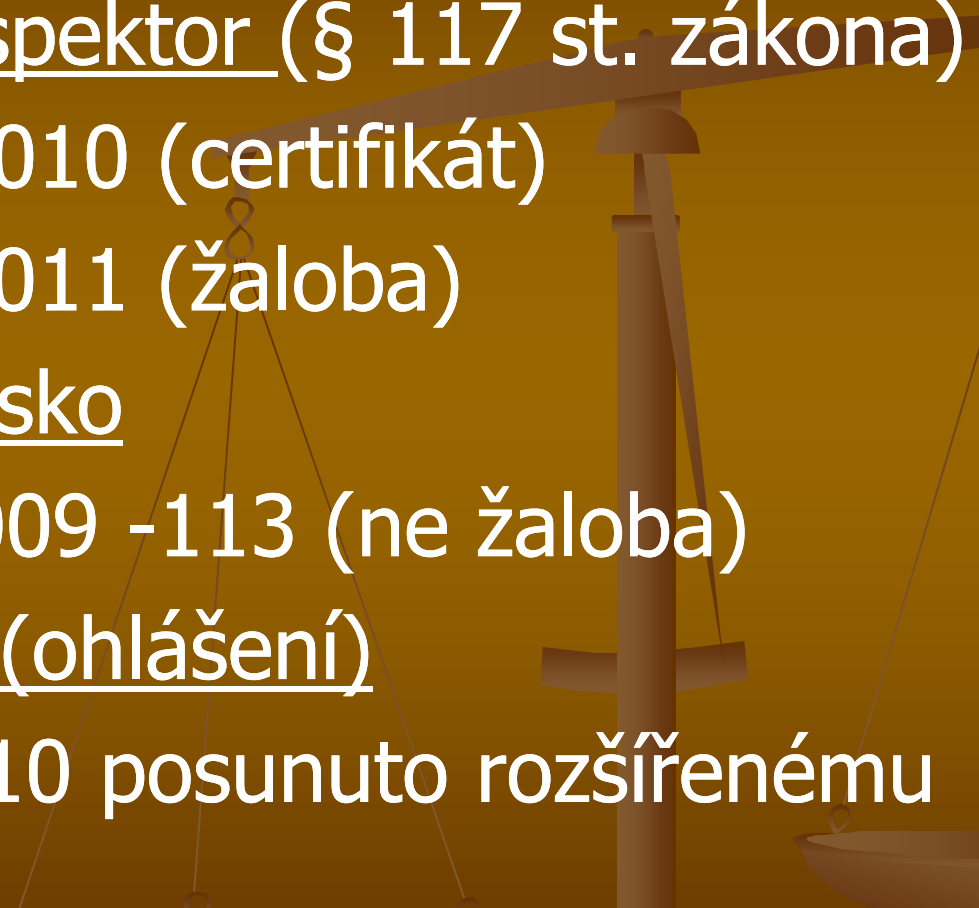
- 2. kontrola veřejné správy
  - 3. právo na informace ve veřejné správě
  - 4. uplatnění odpovědnosti za porušení právních povinností
  - 5. přímé donucení ke splnění povinnosti
  - *Poznámka: ochrana veřejného zájmu (přezkumné řízení, účast OS na řízení, NSZ žaloba k ochraně veřejného zájmu)*
-

Zrušení, změna a sistace vadných PA

- Při činnost orgánů VS může docházet k chybám (právní i faktické)
- - náprava vad – presumpce správnost
- NPA
- IPA
- Smíšené – OOP (krajské soudy, lhůta 3 roky od účinnosti)

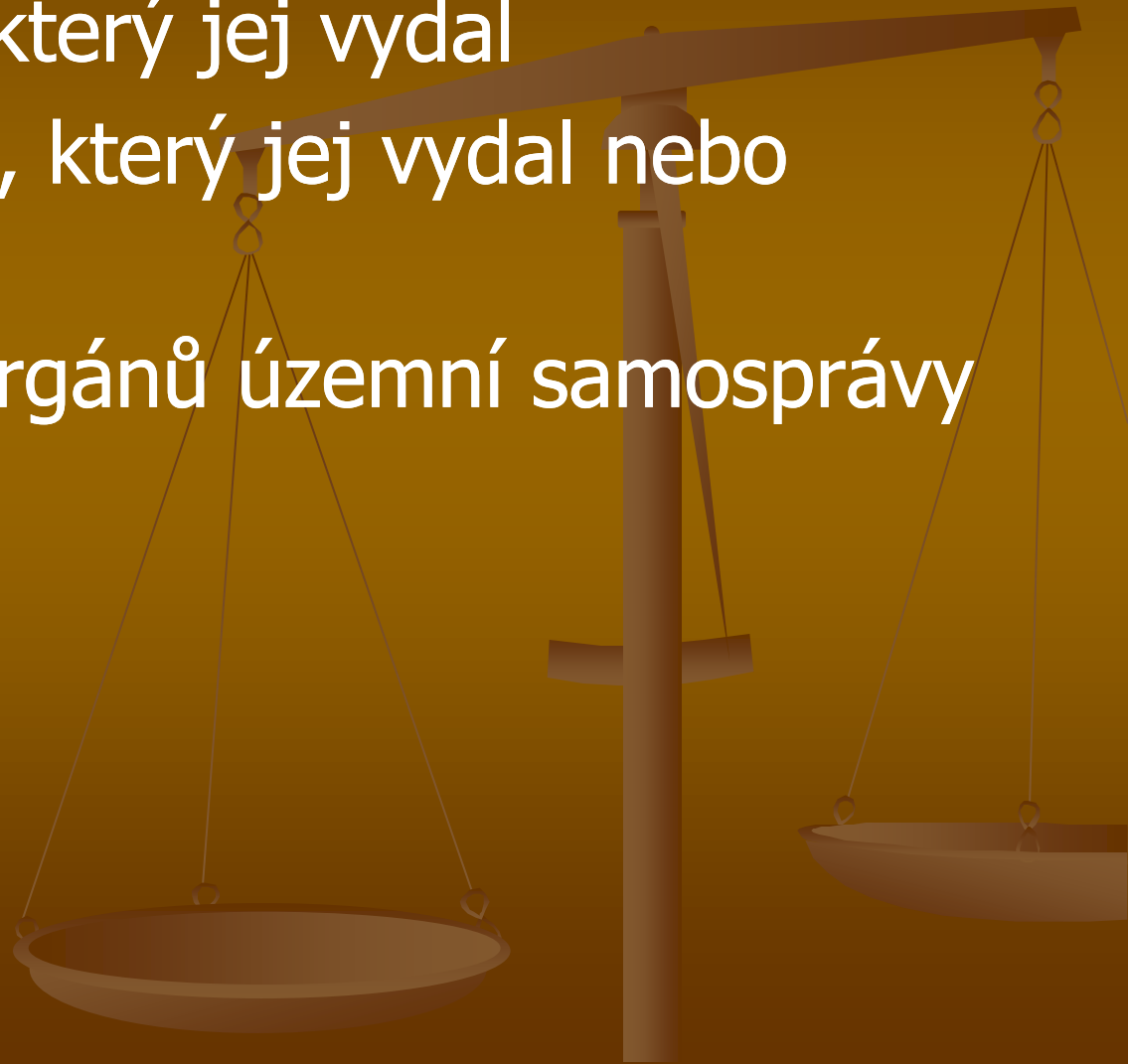

Zrušení, změna a sistace

- Autorizovaný inspektor (§ 117 st. zákona)
  - - NSS 9 As 63/2010 (certifikát)
  - - NSS 2 As 37/2011 (žaloba)
  - Závazné stanovisko
  - NSS 2 As 75/2009 -113 (ne žaloba)
  - Souhlas i mlčky (ohlášení)
  - NSS 2 As 86/2010 posunuto rozšířenému senátu
-

NPA

- Změna- orgán, který jej vydal
- Zrušení – orgán, který jej vydal nebo Ústavní soud
- Systace – NPA orgánů územní samosprávy

OZV

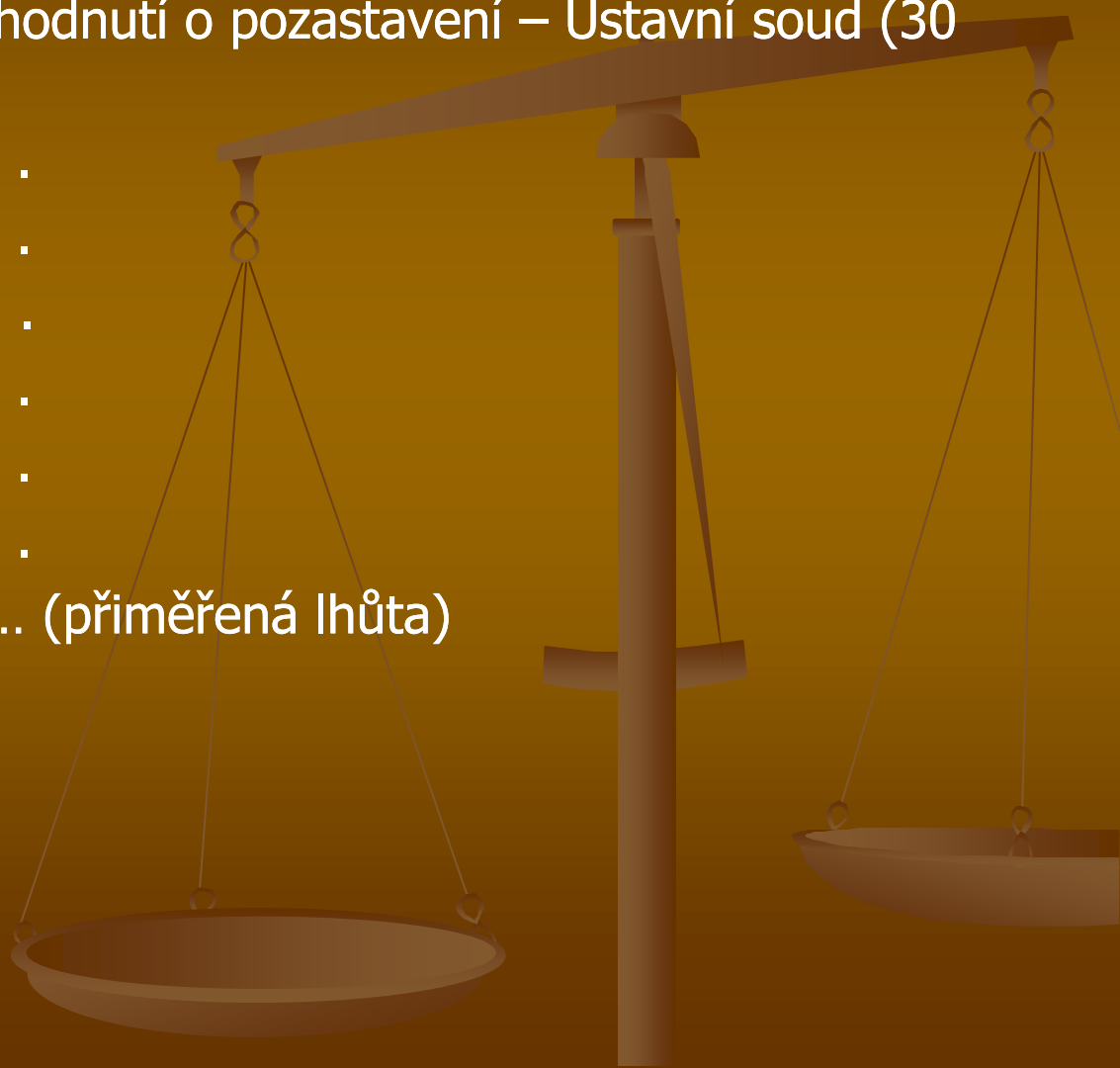
- MV -----rozhodnutí o pozastavení – Ústavní soud (30 dnů)
- . . . . .
- . . . . .
- Výzva k nápravě . . . . .
- . . . . . (rozklad)
- . . . . .
- . . . . .
- OBEC (60 dnů) ..... (přiměřená lhůta)

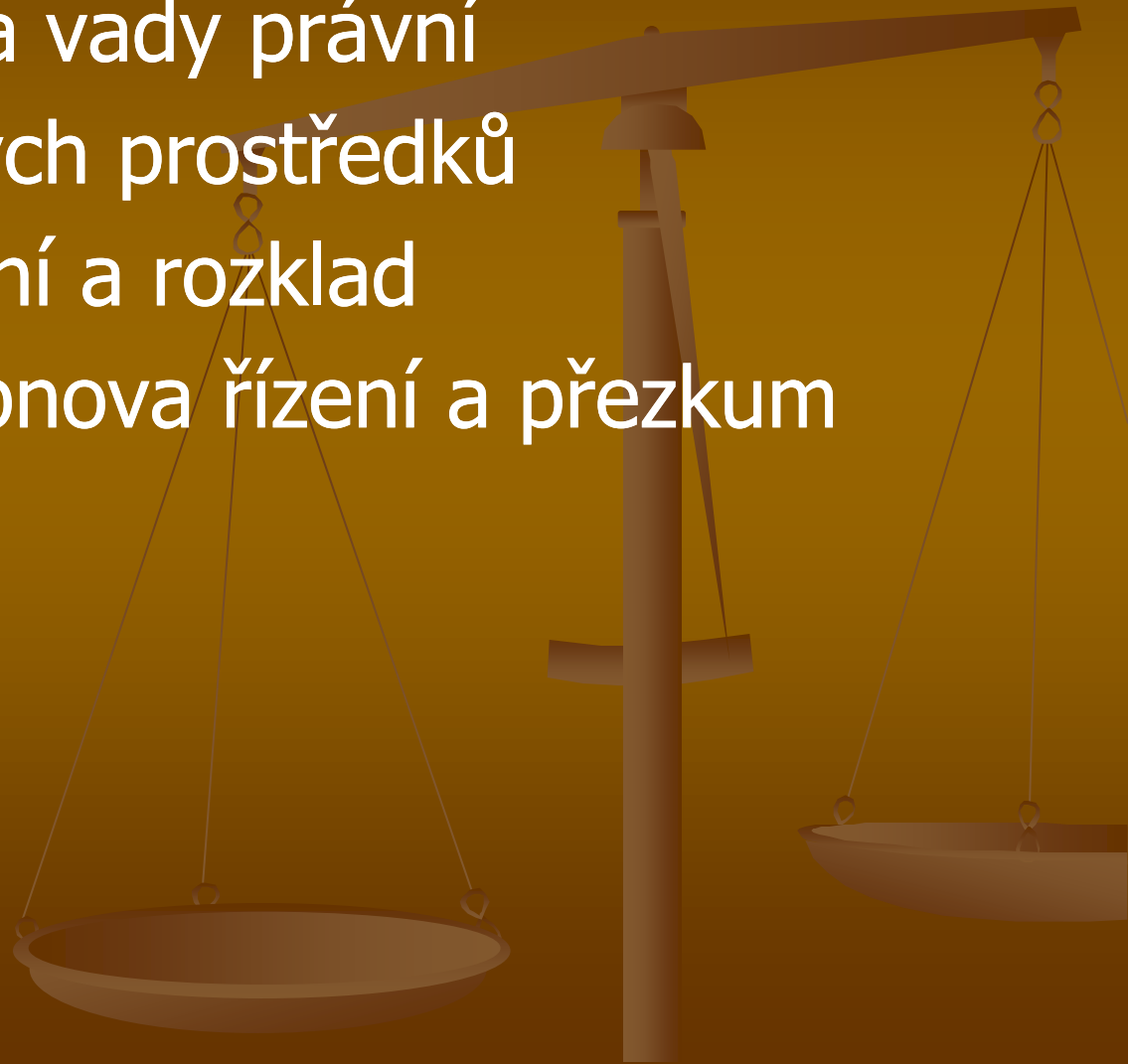
nařízení

- Krajský úřad -----rozhodnutí o pozastavení – Ústavní soud (30 dnů)
- . . . . .
- . . . . .
- Výzva k nápravě . . . . .
- . . . . .
- . . . . .
- . . . . .
- OBEC (60 dnů) ..... (přiměřená lhůta)

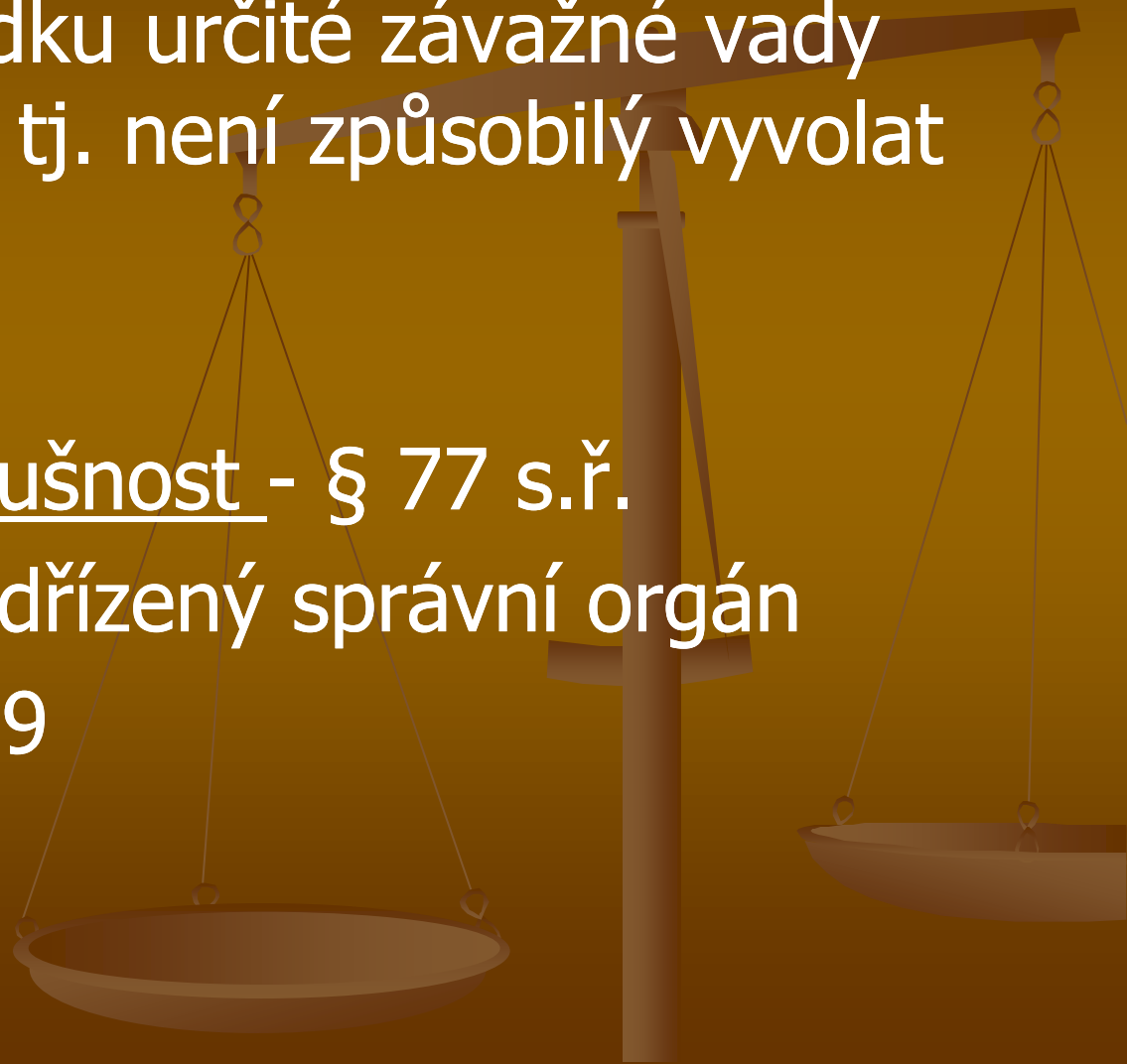
IPA

- Vady skutkové a vady právní
- Systém opravných prostředků
- Řádné – odvolání a rozklad
- Mimořádné – obnova řízení a přezkum rozhodnutí

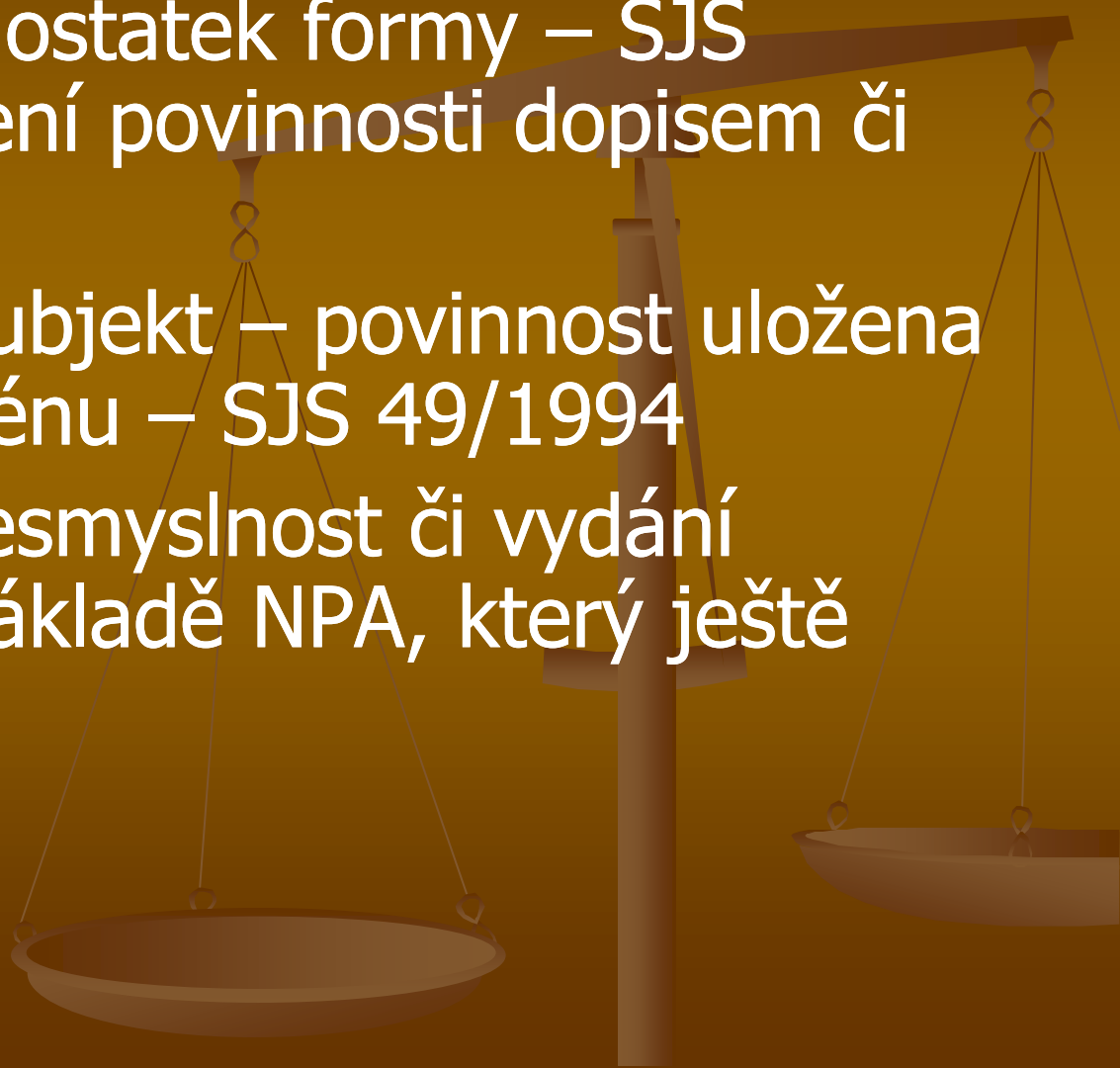
Nicotné právní akty

- PA není v důsledku určité závažné vady právním aktem, tj. není způsobilý vyvolat právní účinky
- Důvody:
  - 1. věcná nepříslušnost - § 77 s.ř.
  - - prohlašuje nadřízený správní orgán
- Př. SJS 461/1999

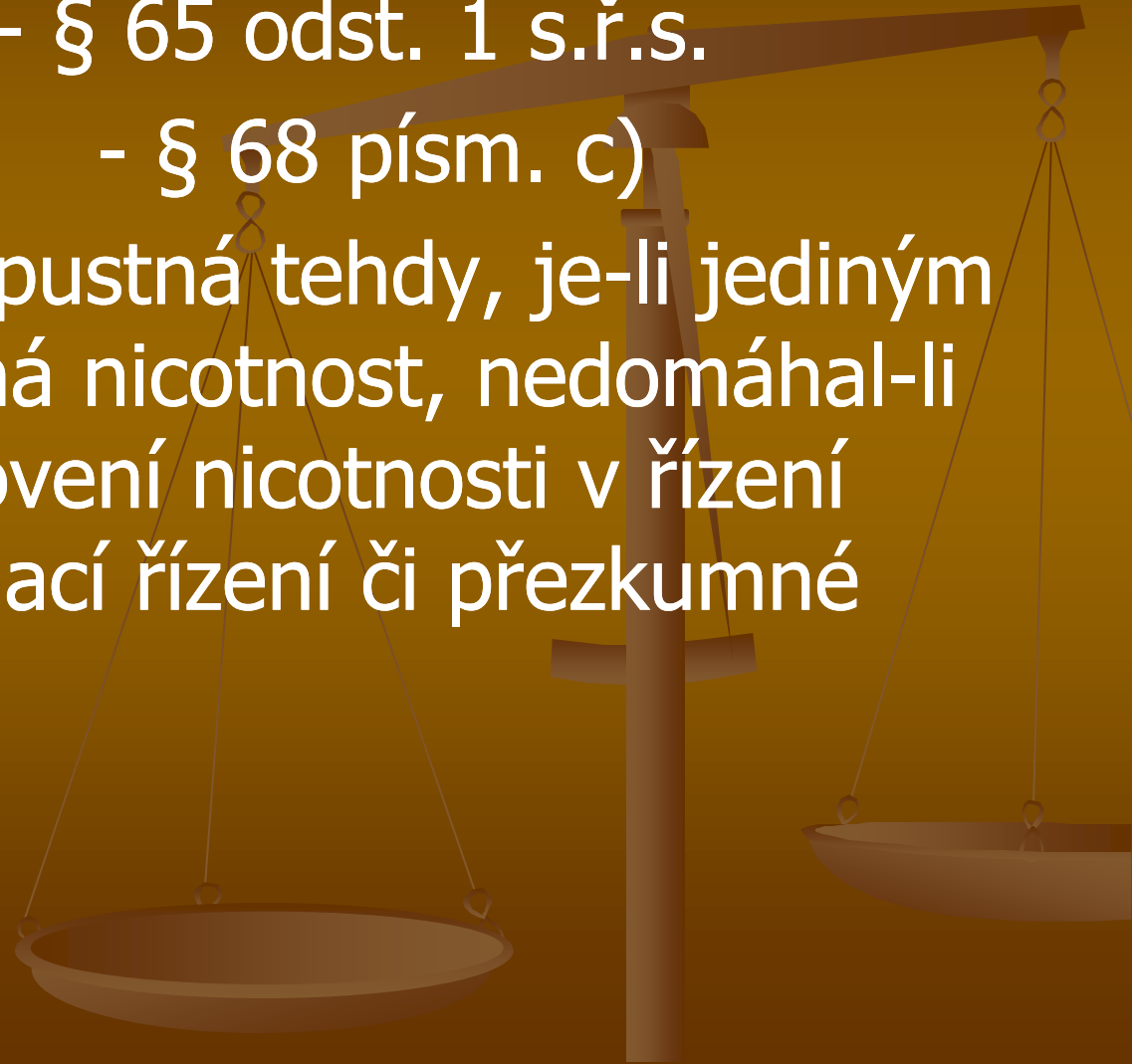
Nicotné právní akty

- 2. absolutní nedostatek formy – SJS 631/2000 (uložení povinnosti dopisem či ústně)
- 3. neexistující subjekt – povinnost uložena obchodnímu jménu – SJS 49/1994
- 4. neurčitost, nesmyslnost či vydání rozhodnutí na základě NPA, který ještě není účinný

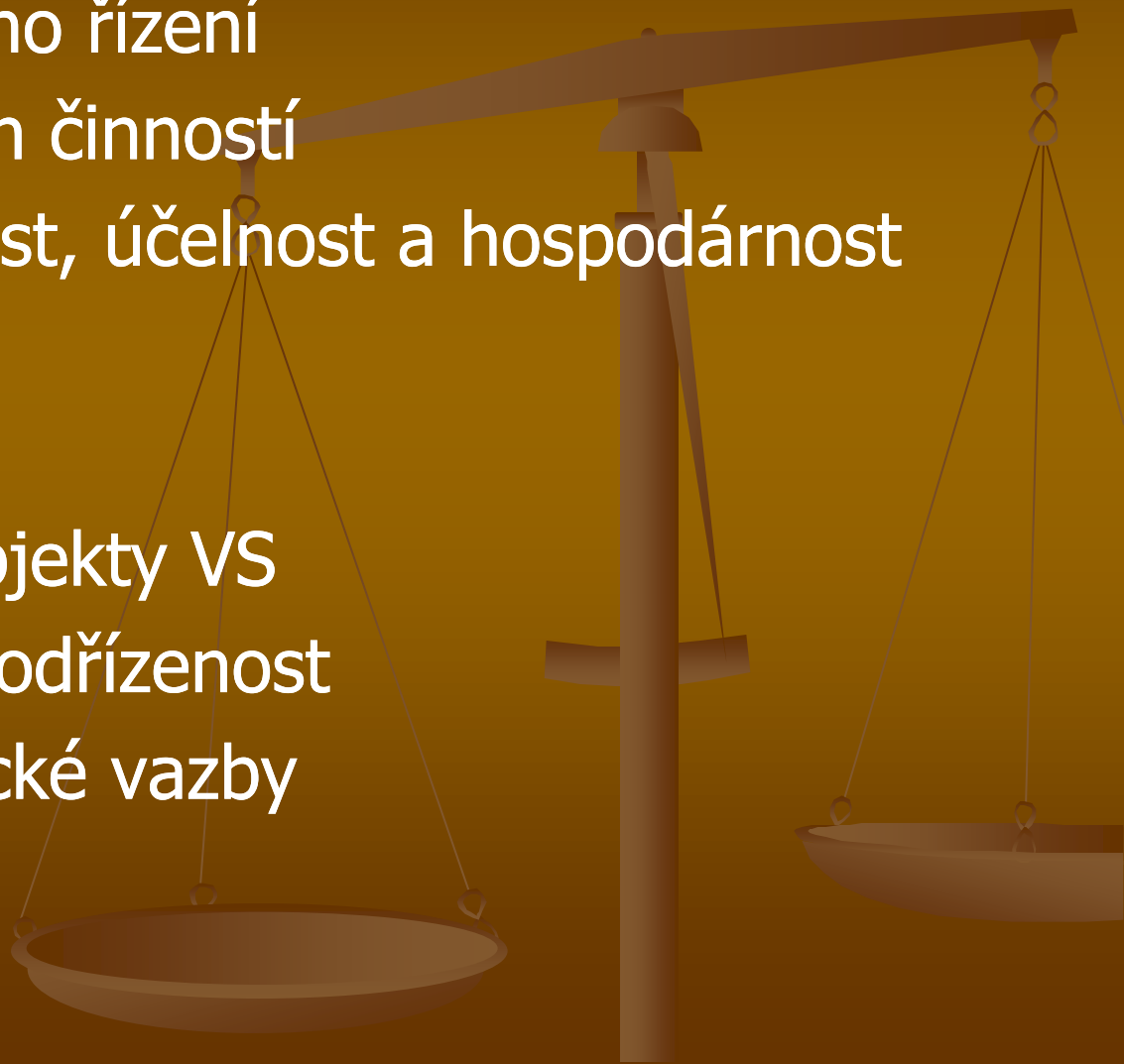
Nicotné právní akty

- Vyslovuje soud - § 65 odst. 1 s.ř.s.
- - § 68 písm. c)
- „žaloba je nepřipustná tehdy, je-li jediným důvodem tvrzená nicotnost, nedomáhal-li se žalobce vyslovení nicotnosti v řízení před SO“ (odvolací řízení či přezkumné řízení)

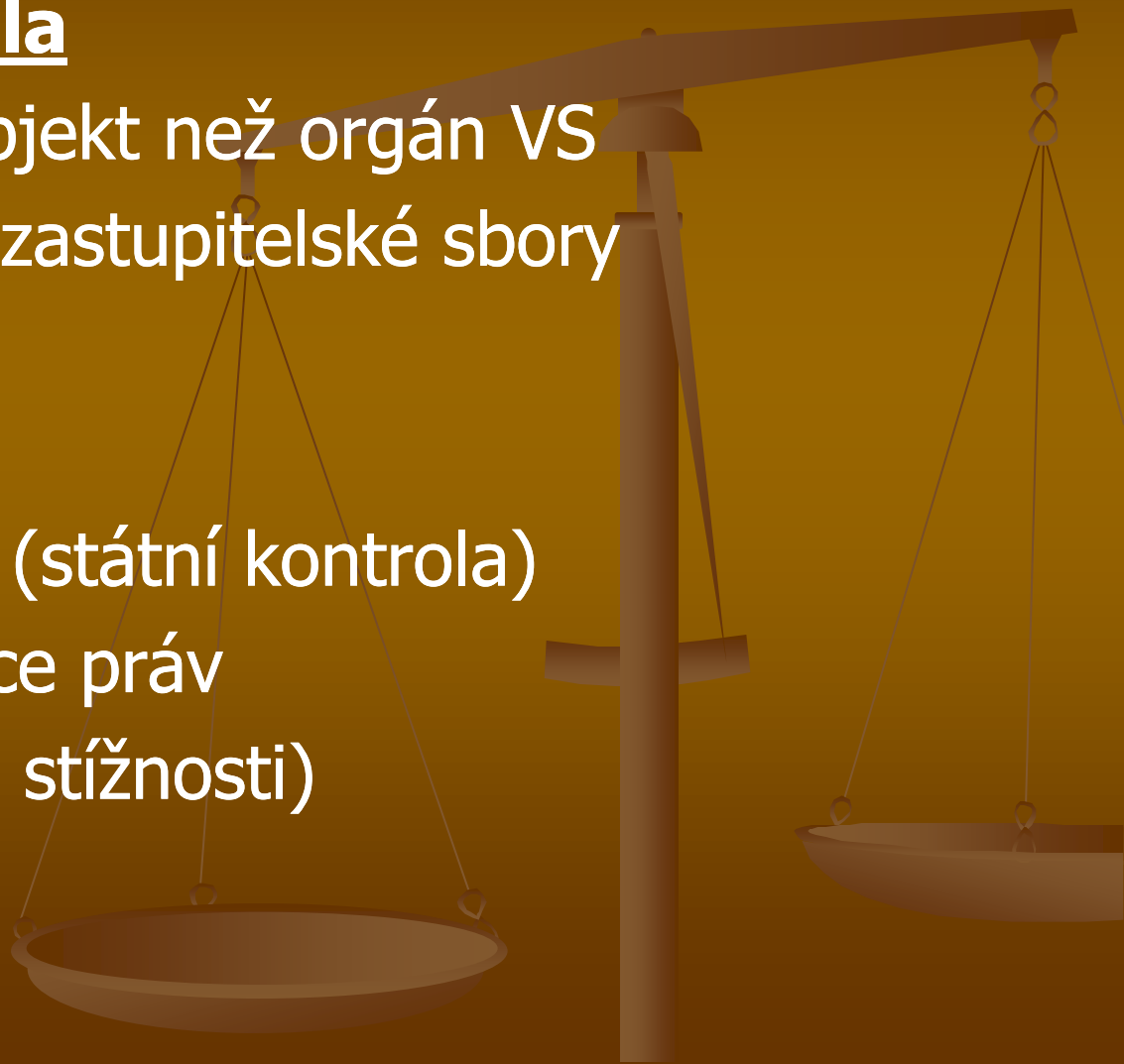
KONTROLA

- Druh společenského řízení
- Složka jednotlivých činností
- Předmět: zákonnost, účelnost a hospodárnost
- Dělení:
  - **A) správní**
    - - kontrolují subjekty VS
    - 1. nadřízenost a podřízenost
    - 2. mimo hierarchické vazby

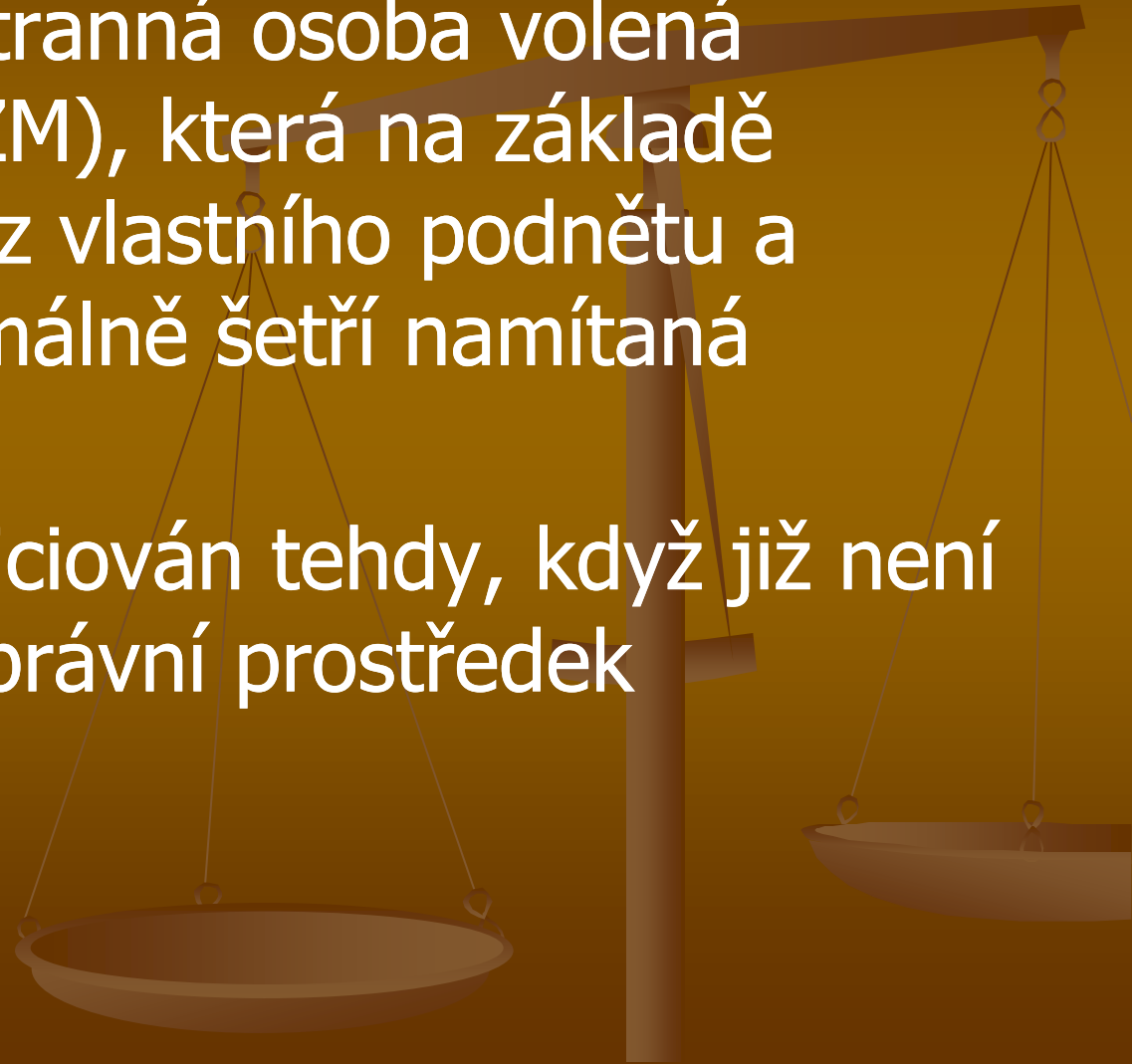
KONTROLA

- **B) vnější kontrola**
- Kontroluje jiný subjekt než orgán VS
- 1) zákonodárné a zastupitelské sbory
- 2) soudy
- 3) NKÚ
- 4) Správní orgány (státní kontrola)
- 5) veřejný ochránce práv
- 6) občané (petice, stížnosti)

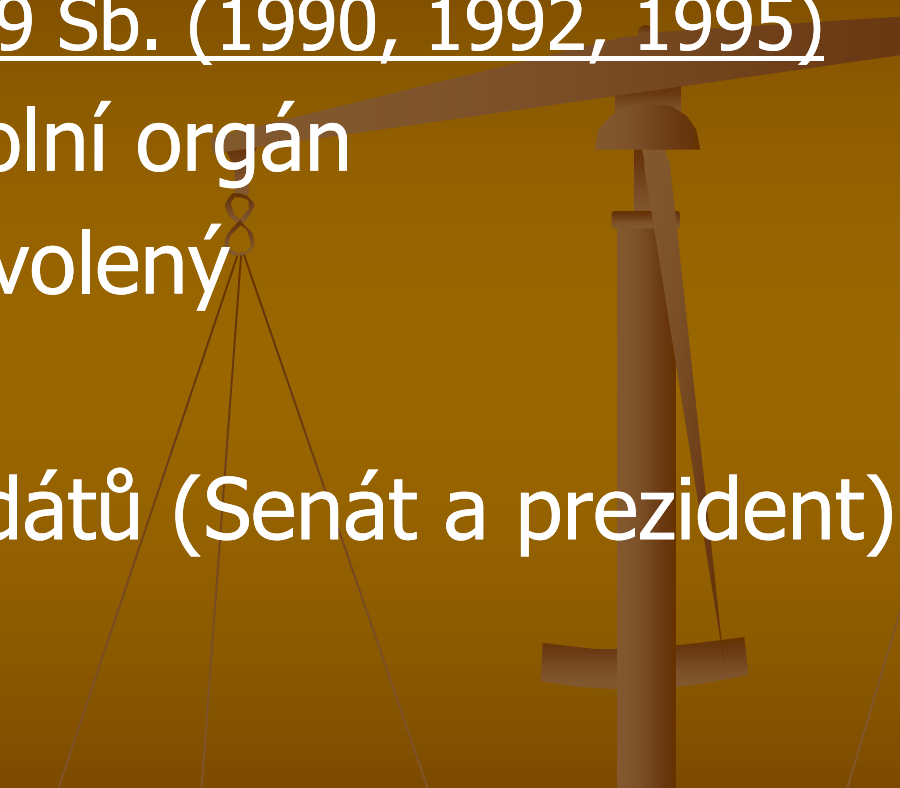
ombudsman

- Nezávislá a nestranná osoba volená parlamentem (ZM), která na základě stížností nebo i z vlastního podnětu a poměrně neformálně šetří namítaná pochybení VS
- - zpravidla je iniciován tehdy, když již není k dispozici jiný právní prostředek

Veřejný ochránce práv

- Zák. č. 349/1999 Sb. (1990, 1992, 1995)
  - Iniciativní kontrolní orgán
  - Monokratický a volený
  - PROCES volby
    - 1. návrhy kandidátů (Senát a prezident)
    - 2. Volba PS
    - 3. VO – 6 let
-

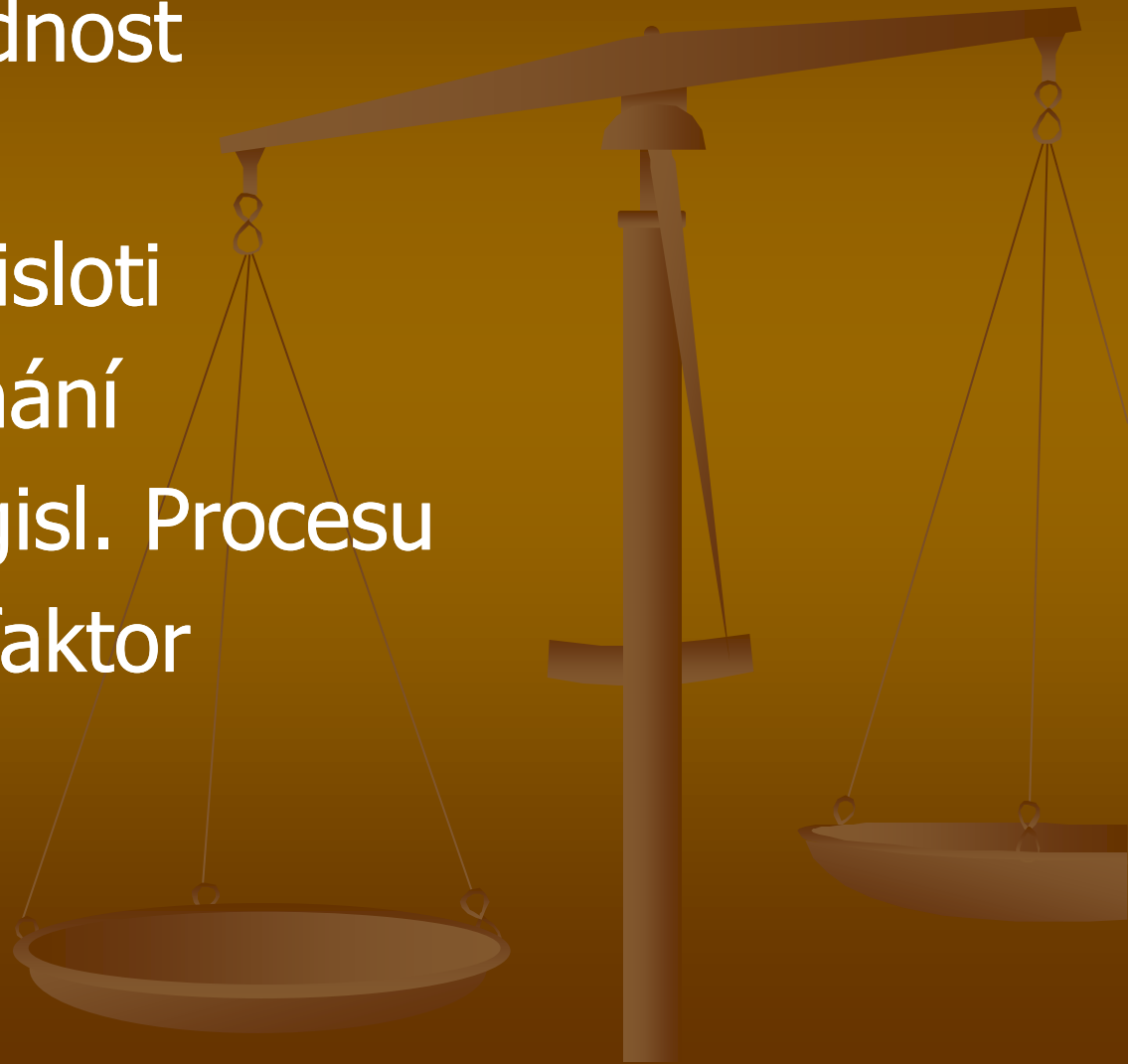
Nestrannost a nezávislost

- Ne PS ani PH
- 2. neslučitelnost funkcí
- 3. trestně právní imunita
- 4. mlčenlivost
- 5. obrana

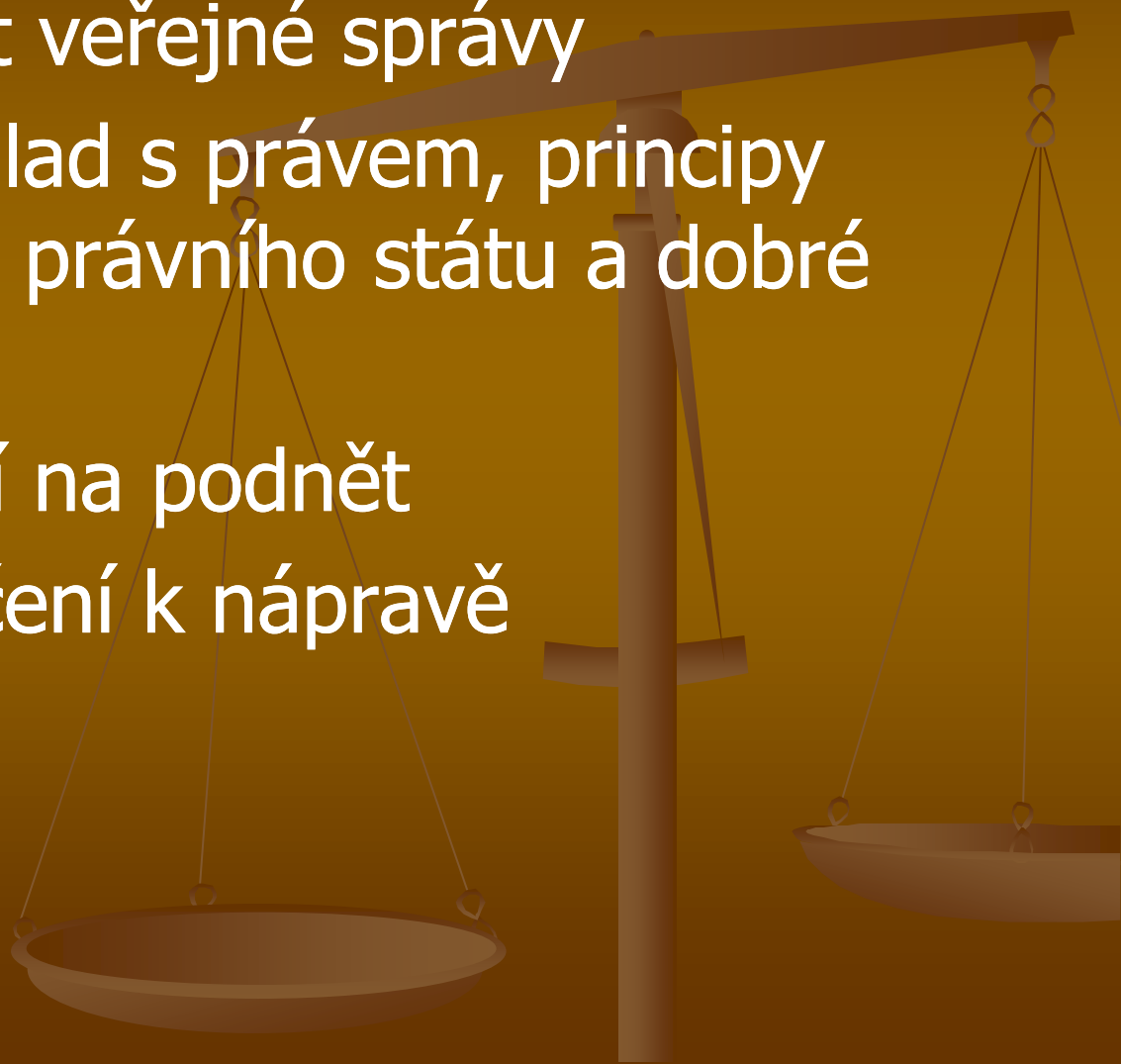
Vazby na PS

- volba a odpovědnost
- 2. informace
- 3. záruky nezávislosti
- 4. účast na jednání
- 5. podněty k legisl. Procesu
- 6. ekonomický faktor

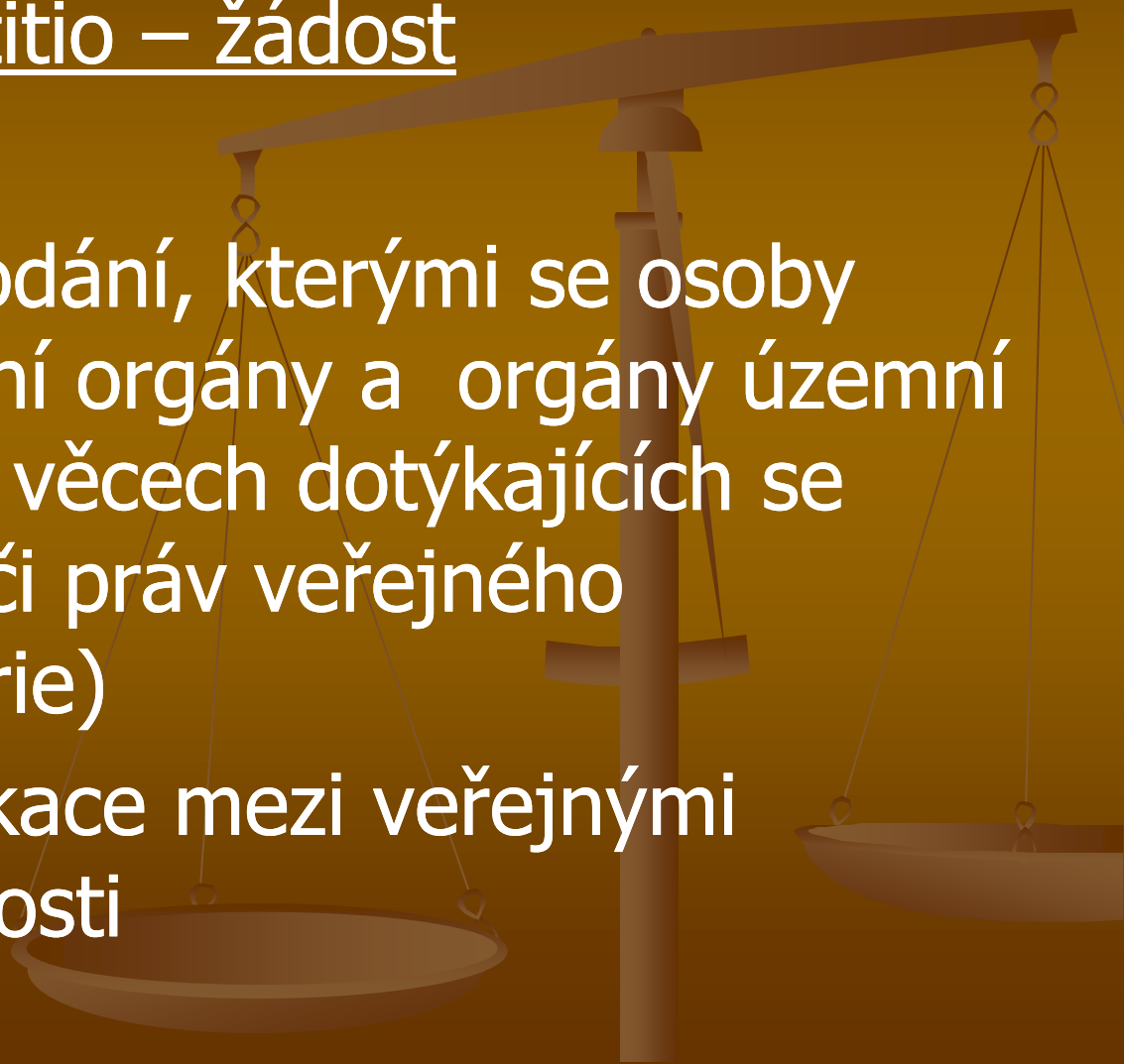
činnost

- Hlídá korektnost veřejné správy
- Měřítkem je soulad s právem, principy demokratického právního státu a dobré správy
- Zahajuje šetření na podnět
- Vydává doporučení k nápravě

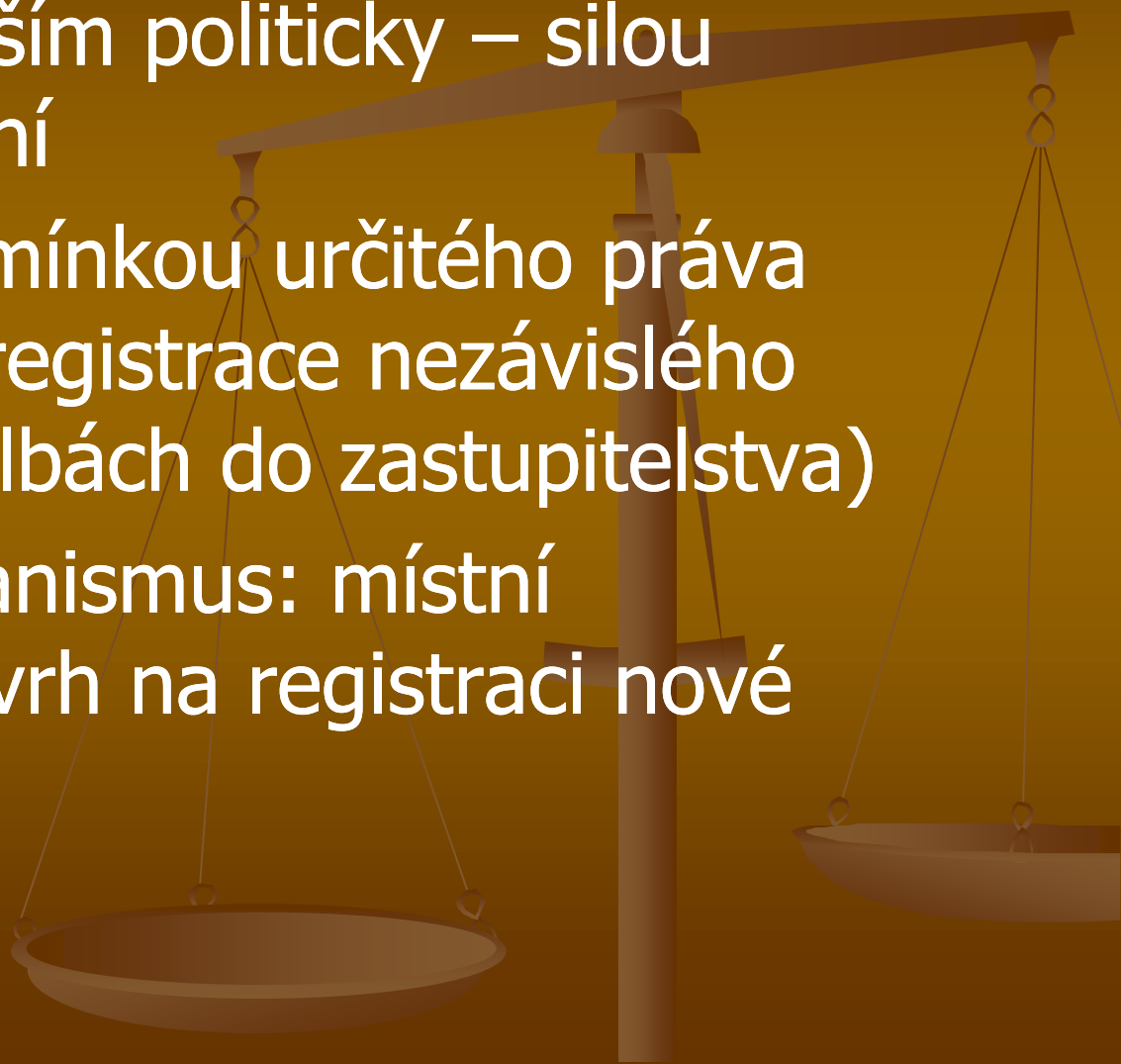
Petice

- Z latinského petitio – žádost
- Vymezení:
- Kvalifikované podání, kterými se osoby obracejí na státní orgány a orgány územní samosprávy, ve věcech dotýkajících se ochrany zájmů či práv veřejného charakteru (teorie)
- Způsob komunikace mezi veřejnými orgány a veřejností

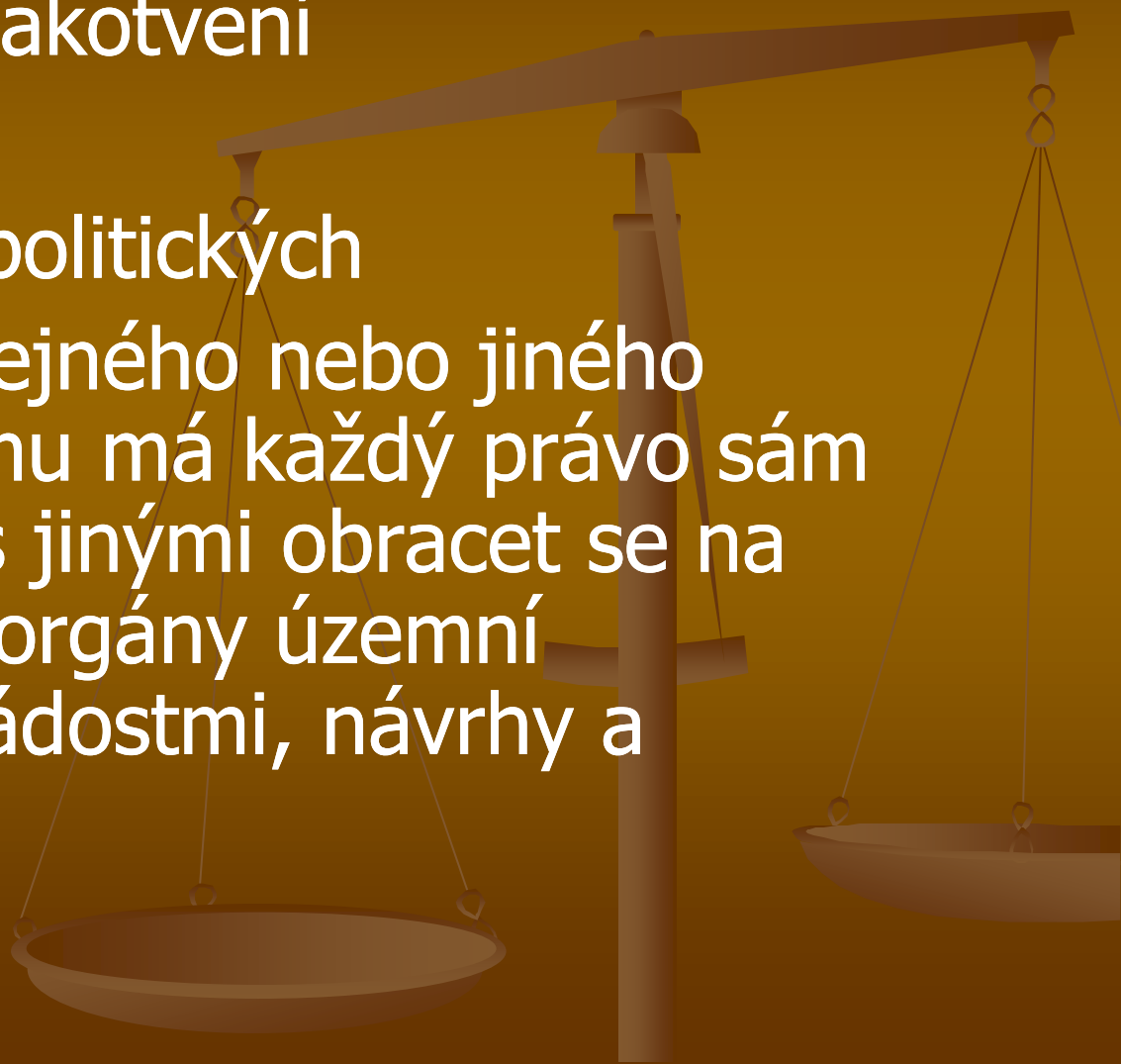
Petice

- - působí především politicky – silou veřejného mínění
- - může být podmínkou určitého práva (registrace PS, registrace nezávislého kandidáta ve volbách do zastupitelstva)
- Obdobný mechanismus: místní referendum, návrh na registraci nové církve)

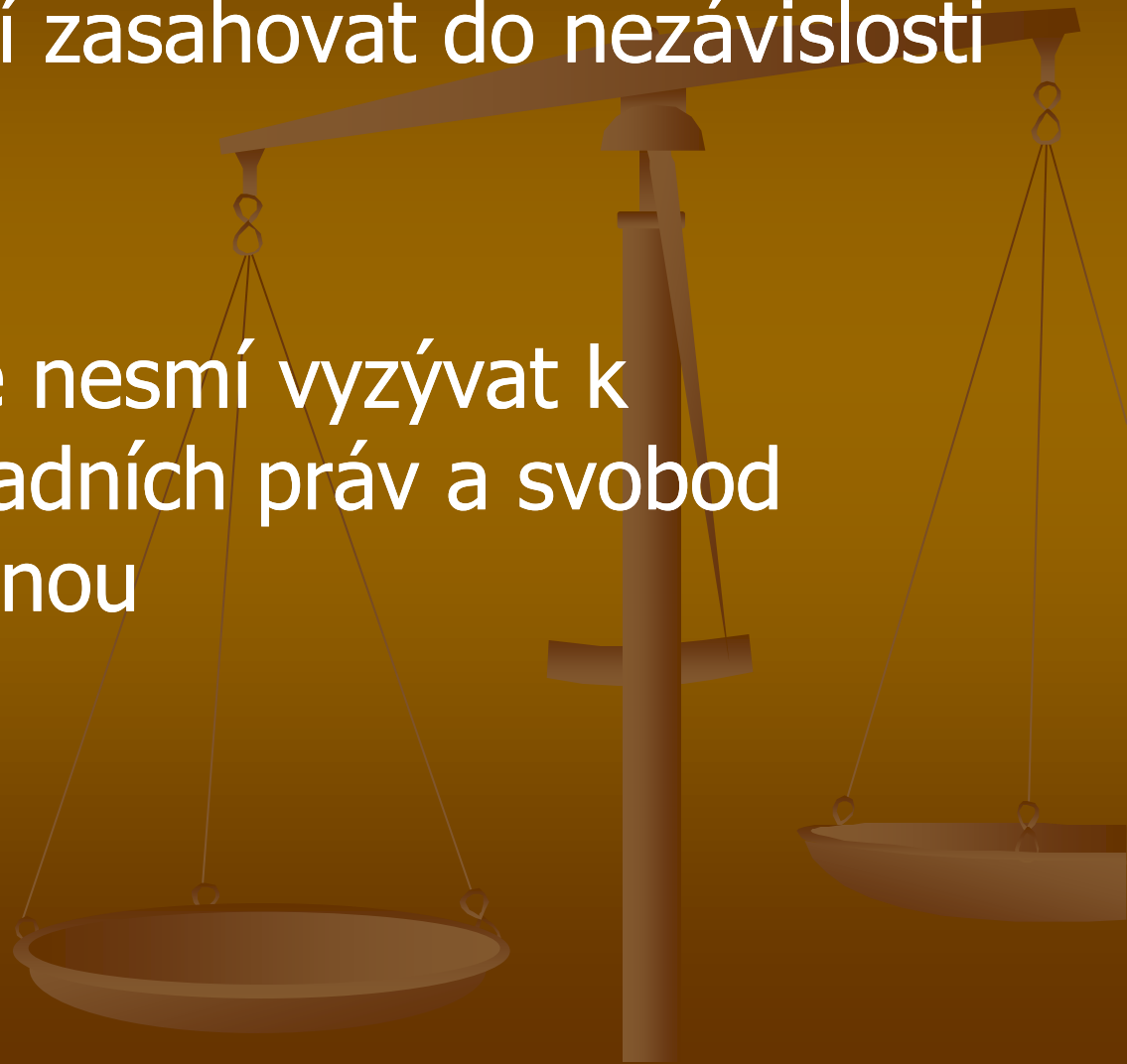
Petice

- Ústavněprávní zakotvení
- Čl. 18 LZPS
- Kategorie práv politických
- „ Ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu má každý právo sám nebo společně s jinými obracet se na státní orgány a orgány územní samosprávy s žádostmi, návrhy a stížnostmi“.

Petice- omezení

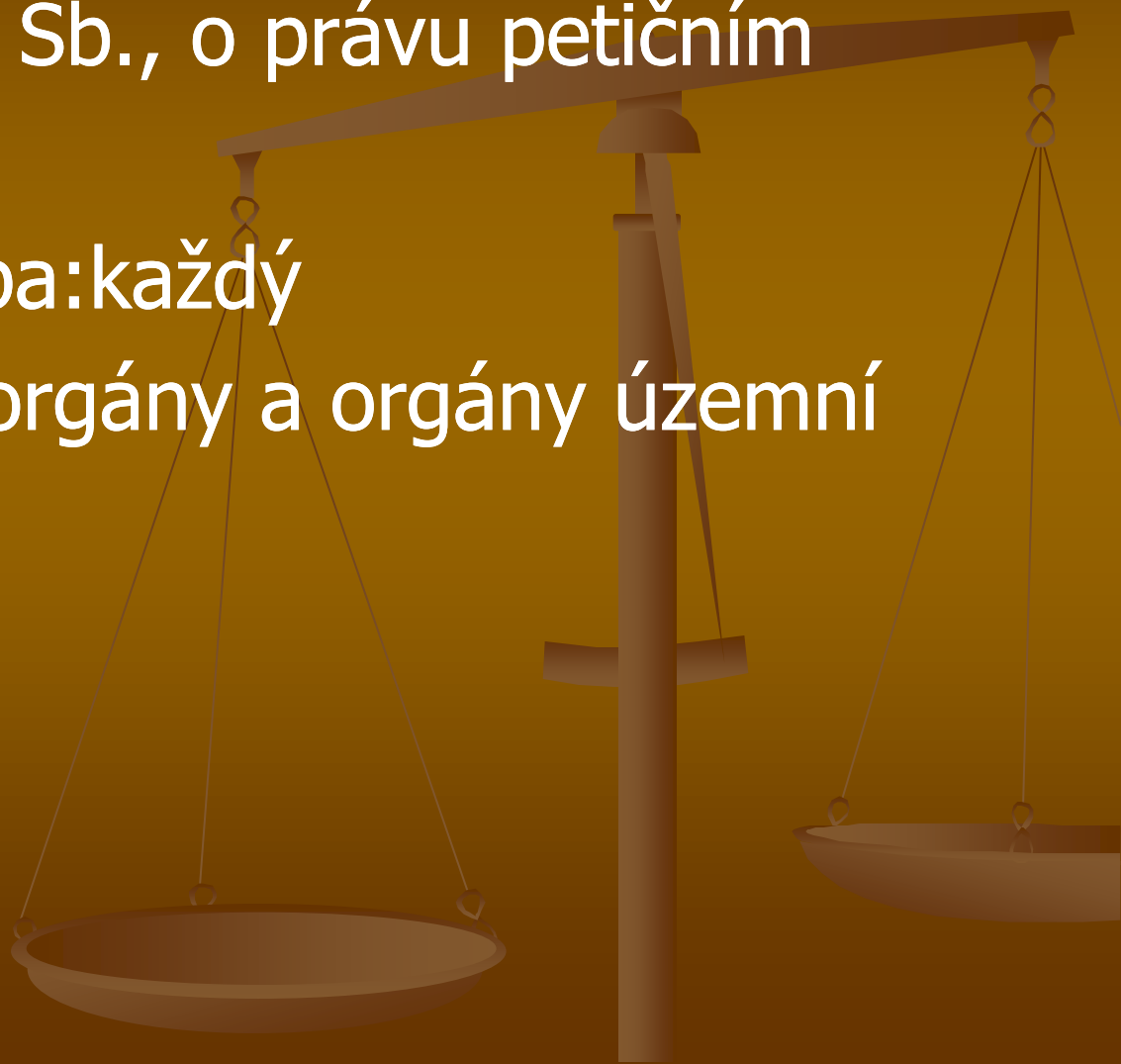
- - Peticí se nesmí zasahovat do nezávislosti soudu.
-
- - Peticemi se nesmí vyzývat k porušování základních práv a svobod zaručených Listinou

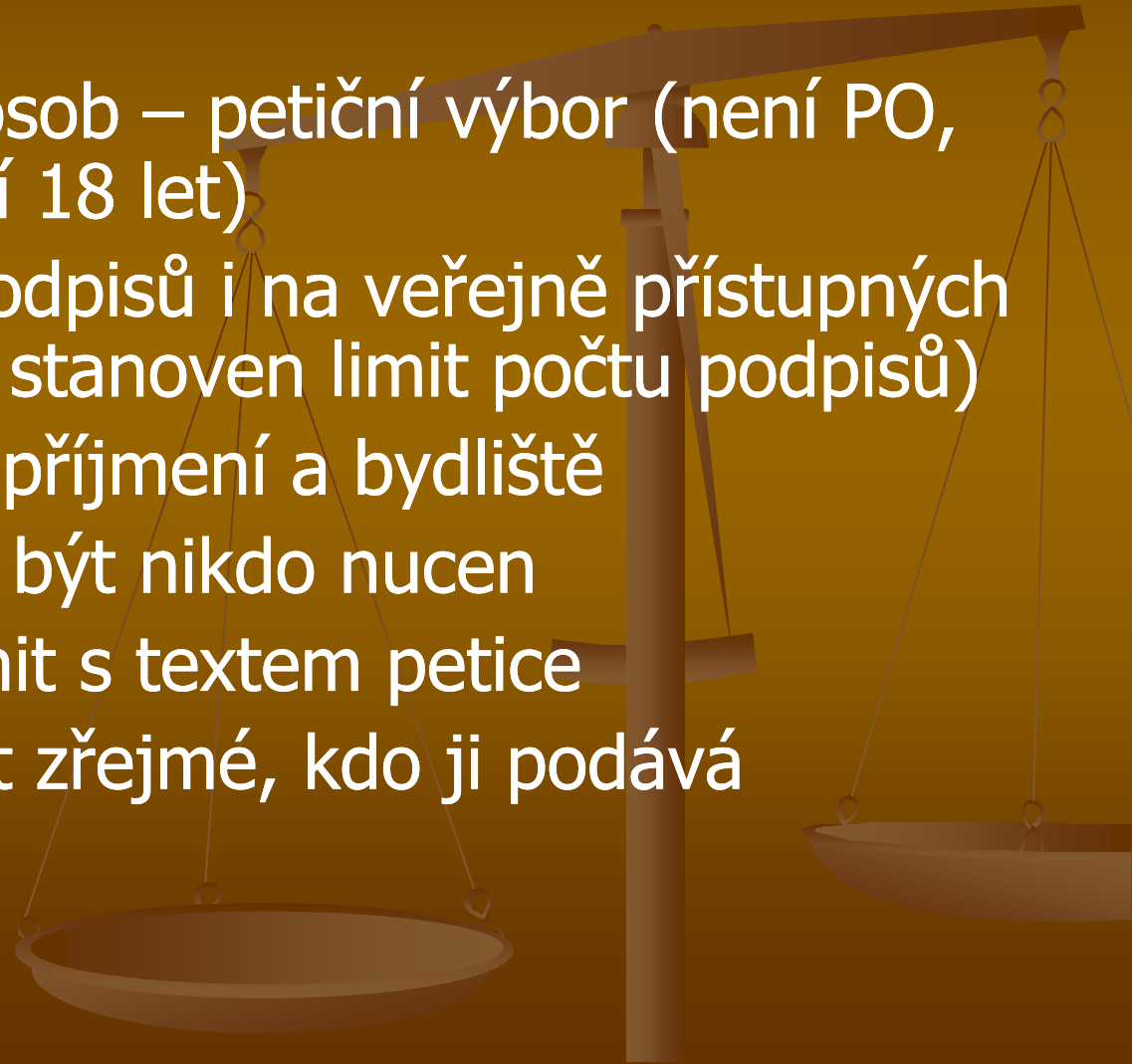
Právní úprava

- Zák. č. 85/1990 Sb., o právu petičním
- Oprávněná osoba: každý
- Adresát: státní orgány a orgány územní samosprávy

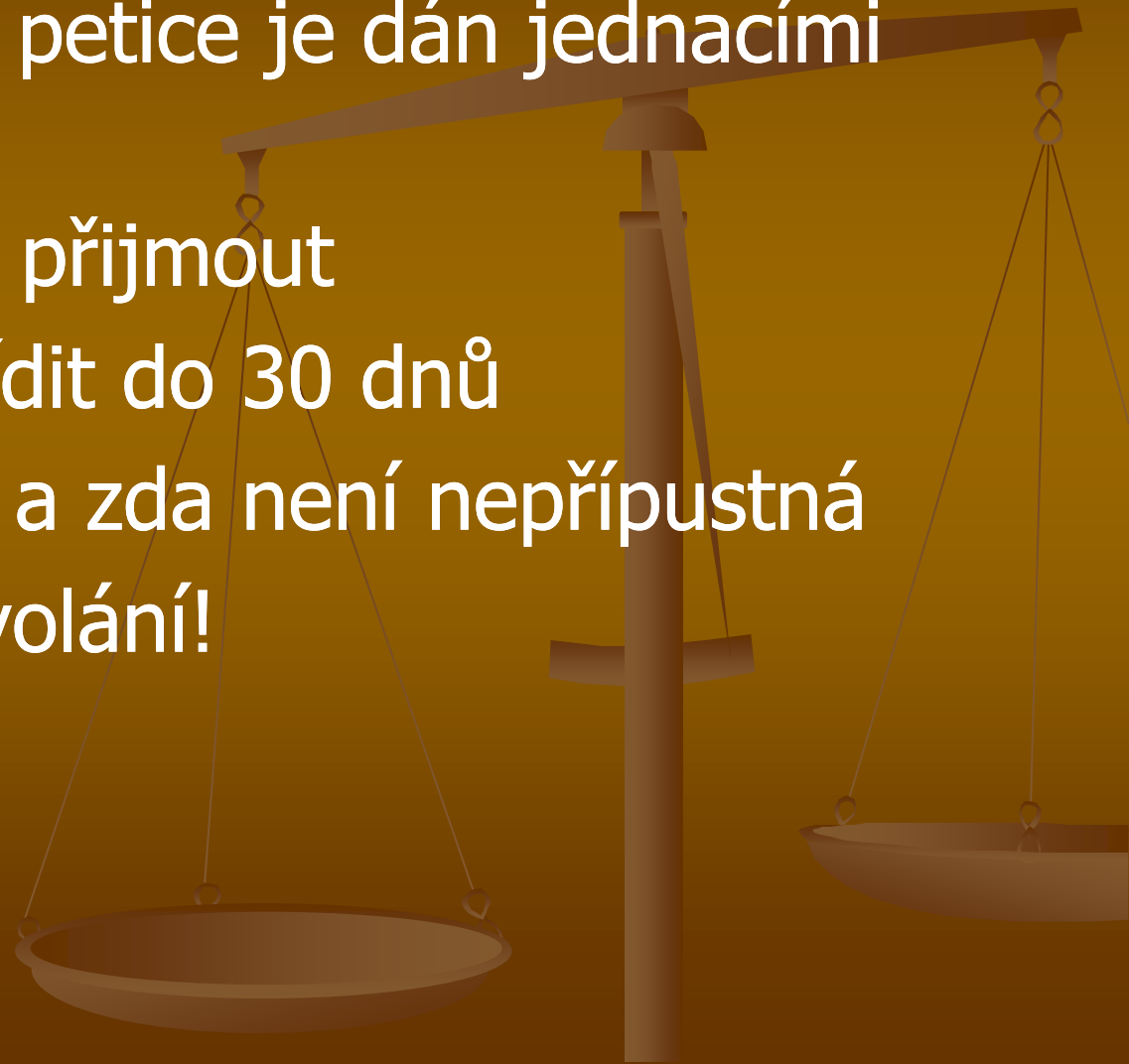
Vyřízení petice

- Písemná forma
- Jde o návrh více osob – petiční výbor (není PO, v čele osoba starší 18 let)
- Shromažďování podpisů i na veřejně přístupných místech (zde není stanoven limit počtu podpisů)
  - - uvádí se jméno, příjmení a bydliště
  - - k podpisu nesmí být nikdo nucen
  - - nutno se seznámit s textem petice
  - - z petice musí být zřejmé, kdo ji podává

Vyřízení petice

- Způsob vyřízení petice je dán jednacími řády
- Povinnost petici přijmout
- Povinnost ji vyřídit do 30 dnů
- Posuzuje obsah a zda není nepřijatelná
- Nelze podat odvolání!

Stížnost

- Podání bezprostředně se dotýkající zájmů stěžovatele
  - § 175 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád
  - Stížnosti proti nevhodnému chování nebo proti špatnému postupu správního orgánu (není stanovena jiná forma obrany)
  - Forma: písemná nebo ústní
  - Lhůta k vyřízení: 60 dnů
  - Možnost obrany u nadřízeného správního orgánu
-